

Asia: VN/33836/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain ja harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kommenttinne valvontalain 1 §:ään ehdotetusta muutoksesta ja sen vaikutuksista (Kunnan hyte-järjestämistehtävän valvonta).

-

Kommenttinne valvontalain 4 §:ään ehdotetusta muutoksesta ja sen vaikutuksista (Vaativaa sosiaalihuoltoa tuottavan palveluyksikön määritelmä).

-

Kommenttinne valvontalain 9 §:ään ja 24 §:n 1 momenttiin ehdotetuista muutoksista ja niiden vaikutuksista (Palveluntuottajan henkilöstön kielitaidosta huolehtiminen)

Suomen Fysioterapeutit ry kiittää mahdollisuudesta lausua koskien luonnosta hallituksen esitykseksi laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain ja harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamiseksi.

Esityksessä on useita valvontalakia ja sen tavoitteita oikeaan suuntaan vieviä muutosehdotuksia joiden koemme selkeyttävän sääntelyä.

Palveluntuottajan henkilöstön kielitaidosta huolehtimiseen liittyen Valvontalain 9 §:n pykälän 2 momentin mukaan palveluntuottajan tulee huolehtia muiden velvollisuuksien ohella myös henkilöstön riittävästä kielitaidosta eikä tässä ehdotettu muutos varsinaisesti mielestämme muuta tätä. Tällä haluttaneen korostaa tämän merkitystä ja pidämme tätä kannatettava asiana asiakas- ja potilasturvallisuuden kannalta.

Samalla korostamme, että sääntelyn tulee olla riskiperusteista ja suhteutettuna tehtävien sisältöön, eikä se saa muodostua esteeksi palveluiden tuottamiselle, vaikeuttaa kohtuuttomasti rekrytointeja ja työvoiman saatavuutta.

Kommenttinne valvontalain 18 §:ään ja Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:ään ehdotetuista muutoksista ja niiden vaikutuksista (Velvoitteidenhoitoselvityksen pyytäminen ja laatiminen)

Pidämme perusteltuna, että valvontaviranomaisilla on riittävät mahdollisuudet arvioida palveluntuottajien luotettavuutta ja lakisääteisten velvoitteiden hoitamista. Haluamme kuitenkin muistuttaa että tiedonsaantioikeuksien tulee rajoittua välttämättömään, eikä tämän pidä lisätä hallinnollisen kuorman kasvua pk-yrityksissä.

Kommenttinne valvontalain 24 §:ään ehdotetuista 2 ja 3 momentista ja niiden vaikutuksista (Palvelunjärjestäjän omavalvontaan ja lastensuojelun sijaishuollon valvontaan liittyvät tiedonsaanti- ja tarkastusoikeudet)

-

Kommenttinne valvontalain 26 ja 27 §:ään ehdotetuista muutoksista ja niiden vaikutuksista (Omavalvonnan raportointi)

Valvontalain 27 §:n palveluntuottajan on valvottava oman toimintansa ja alihankkijan toiminnan laatua ja asianmukaisuutta sekä asiakas- ja potilasturvallisuutta. Pykälässä säädetään palveluyksiköittäin laadittavassa omavalvontasuunnitelmasta, joka kattaa kaikki palveluyksikössä palveluntuottajan ja sen lukuun tuotetut palvelut. Palveluntuottajan on tehtävä omavalvontasuunnitelma sähköisesti ja julkaistava se julkisessa tietoverkossa tai muulla sen julkisuutta edistävällä tavalla sekä pidettävä omavalvontasuunnitelma julkisesti nähtävänä palveluyksikössä.

Palveluyksikön omavalvontasuunnitelmassa kuvatus toiminnan toteutumista on seurattava ja seurannassa havaitut puutteellisuudet on korjattava. Seurannasta on tehtävä selvitys ja sen perusteella tehtävät muutokset on julkaistava neljän kuukauden välein julkisessa tietoverkossa tai muulla niiden julkisuutta edistävällä tavalla sekä pidettävä julkisesti nähtävänä palveluyksikössä

Suomen Fysioterapeutit pitävät kannatettavana ehdotuksena palveluntuottajan omavalvonnan raportointijakson harventamista neljästä kuukaudesta kuuteen kuukauteen. Palveluntuottajien näkökulmasta omavalvontasuunnitelman seuranta sekä sähköinen julkaiseminen aina neljän kuukauden välein lisäävät hallinnollista taakkaa, koska esim. yksintoimivien palveluntuottajien toiminta käytännössä usein säilyy hyvin samankaltaisena pitkään.

Tällä on palveluntuottajien hallinnollista taakkaa vähentävä vaikutus mitä pidämme erittäin kannatettavana, emmekä näe tämän heikentävän palveluntuottajien omavalvontaan liittyviä velvollisuuksia.

Kommenttinne valvontalain 2 ja 28 §:ään ehdotettavista muutoksista ja niiden vaikutuksista (Vuokratyöntekijöiden rikostaustan selvittäminen)

Valvontalain väliaikaista sääntelyä koskevan määräaikaisen lisäyksen mukaan toiminnan voi aloittaa heti rekisteröintihakemuksen tai muutoshakemuksen jättämisen jälkeen eikä päätöstä tarvitse odottaa, jos kyseessä on yksinyrittäjä. Tämä ei kuitenkaan koske sellaista palveluntuottajaa, jonka toimialaan kuuluu palvelujen antaminen alaikäiselle, ja jonka on toimitettava ote rikosrekisteristä lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain (504/2002) mukaisesti.

Pidämme rikosrekisterin valvontaa lasten ja nuorten kanssa tapahtuvassa työssä ehdottoman tärkeänä, mutta tässä muodossaan laki aiheuttaa tilanteen, jossa eniten palveluita tarvitsevat lapset ja nuoret joutuvat niitä kohtuuttomasti odottamaan. Näköpiirissä ei ole myöskään tilannetta, jossa rekisteröintihakemusten määrä merkittävästi laskisi, eikä väliaikainen sääntely ole tuonut muutosta päätösten odotusaikoihin.

Nyt ehdotetulla muutoksella vuokratyöntekijöiden rikosrekisteriotteen tarkistamiseksi ennen työhön ottoa ei edelleenkään puututa siihen että soteri-rekisteröinti ja toiminnan aloittaminen yksintoimivien palveluntuottajien kohdalla hidastuu huomattavasti rikosrekisterin toimittamiseen liittyen. Pidämme silti kannatettavana muutoksena rikosrekisteriotteen vaatimista vuokratyöntekijöiden osalta.

Pidämme tärkeänä että tilanne, jossa palveluntuottaja on rekisteri-ilmoituksen tehnyt ja toimittanut sellaisen puhtaan rikosrekisteriotteen, joka ei estä lasten kanssa työskentelyä, tulee toiminta voida aloittaa välittömästi kuten aikuisten kanssa työskennellessä. Nythän vuokratyöntekijöidenkin osalta ehdotetaan käytäntöä jossa heiltä vaaditaan rikosrekisterin näyttö mutta sitä ei tallenneta tai lähetetä valvovalle viranomaiselle.

Kommenttinne valvontalain 45 §:ään ehdotetuista muutoksista ja niiden vaikutuksista (Viranomaisvalvonnan tiedonsaantioikeudet)

Valvontalain palveluntuottajaa koskevat edellytykset sekä viranomaisten laajat tiedonsaantioikeudet kaikilta palvelua tuottavilta tai siihen liittyviltä tahoilta ovat kannatettavia asiakas- ja potilasturvallisuuden näkökulmasta.

Kommenttinne 47 a §:n sääntelystä koskien Pohjanmaan hyvinvointialueen tehtäviä, ohjausta ja rahoitusta kansallisena asiakas- ja turvallisuuden asiantuntijaviranomaisena.

Suomen Fysioterapeutit kannattavat Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen aseman vahvistamista kansallisena asiantuntijaviranomaisena. Keskitetyn asiantuntijaroolin kautta mahdollistuu parhaiten yhtenäisen toimintamallin ja tietopohjan luominen.

Kommenttinne väliaikaisen sääntelyn voimassaolon ja julkisten palveluntuottajien siirtymäajan jatkamisesta ja niiden vaikutuksista

Ehdotuksessa jatkettaisiin väliaikaista sääntelyä vuoden 2030 loppuun. Tämän myötä itsenäinen ammatinharjoittaja ja yksinyrittäjä voisi edelleen aloittaa toimintansa heti tehtyään rekisteröintihakemuksen. Yrittäjälle ei tällöin koituisi turhaksi muodostuvia kustannuksia eikä tulonmenetyksiä hakemuksen käsittelyn ajalta. Jatkettavaksi ehdotettu sääntely mahdollistaisi myös esimerkiksi vastavalmistuneiden sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden työllistymisen heti oman yrityksensä perustamisen kautta.

Koemme väliaikaisen sääntelyn jatkamisen tärkeäksi. Ensisijaisesti ehdotamme kuitenkin että tästä tehtäisiin nyt suoraan pysyvä käytäntö valvontalakiin. Toissijaisesti kannatamme tehtyä esitystä.

Näköpiirissä ei ole sellaisia muutoksia jotka nopeasti helpottaisivat soteri-rekisterin käsittelyaikoja. Samalla ollaan jatkamassa hyvinvointialueiden siirtymäajan pidentämistä neljällä vuodella jotta ehditään kehittää rekisteröintimenettelyä ja vakiinnuttaa sen toimintaa. Oletusarvona voisi jo nyt pitää että tuolloin tulee seuraava ruuhka ja taas joudutaan jatkamaan väliaikaista sääntelyä

Esityksessä ehdotetaan Julkisten palveluiden mukaantuloa Soteri-rekisteriin 1.1.2032 lähtien. Julkisten palveluiden siirtymäajan jatkamisen seuraukset huomioidaan kyllä taustamateriaaleissa. Haluamme korostaa, että Soterin asiakasmaksujen osalta tämä tarkoittaa sitä, että pien- ja yksinyrittäjiin kohdistuu edelleen kohtuuton maksutaakka, kun isoja toimijoita ei saada mukaan jakamaan kustannuksia. Jos julkisten suurten toimijoiden mukaantuloa lykätään vielä pidemmälle, on maksujen kohtuullistaminen hoidettava jollain muulla tavoin siihen saakka. Käsityksemme mukaan jo nyt on valvovan viranomaisen toimintaa sujuvoitettu, on purettu päällekkäisiä toimia, soteri-rekisterin toimintaa paranneltu. Näiden toimien pitäisi näkyä myös asiakasmaksuissa.

Pidämme myös merkittävänä että rekisteröintimenettelyn sujuvoittamista jatketaan edelleen ja rekisteröinnin käsittelyajoille luodaan selkeä enimmäisaika.

Muut kommentitne esitysluonnoksesta

Suomen Fysioterapeutit pitää muutosesitystä sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain ja harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamiseksi kannatettavana. Se sisältää oikeansuuntaisia korjauksia ja täydennyksiä, erityisesti väliaikaisen sääntelyn voimassaolon jatkamista pidämme todella tärkeänä pienyrittäjien toiminnan mahdollistamiseksi.

Mäkelä Jarmo
Suomen Fysioterapeutit ry